

Kybernetik Josef Psutka dostal Medaili Josefa Hlávky. Jako první vědec ze ZČU

17.11.2025 - Andrea Čandová | Západočeská univerzita v Plzni

Historicky prvním oceněným Medailí Josefa Hlávky ze Západočeské univerzity v Plzni se v neděli 16. listopadu stal profesor Josef Psutka z Fakulty aplikovaných věd. Cenu Josefa Hlávky pro mimořádné studenty si pak odnesla Klementyna Mackiewicz, antropoložka a doktorandka z Fakulty filozofické.

Profesor a kybernetik Josef Psutka se věnuje umělé inteligenci a řečovým technologiím. Z výzkumů, na kterých pracoval, vyzdvihuje ve své pět dekad trvající vědecké práci dva velké projekty. První se zaměřoval na automatické rozpoznávání mnohahodinových výpovědí lidí, kteří přežili holocaust. Projekt financovala americká grantová agentura a spolupracovali na něm IBM, dvě americké univerzity a Univerzita Karlova. Software umí rozpoznat nejen výpovědi v angličtině, ale také v řadě dalších střeoevropských jazyků. *„Největší přínos tohoto projektu pro mě i pro veřejnost spočíval v propojení špičkových technologií s uchováváním a zpřístupněním historické paměti,”* řekl Josef Psutka.

Druhým významným počinem je pak práce na softwaru pro titulování živých pořadů České televize. V současnosti je díky němu a jeho kolegům z FAV ZČU opatřeno titulky více než 6 000 hodin vysílání ročně, zejména na kanálech ČT24 a ČT Sport. *„To umožnilo desítkám tisíc sluchově postižených diváků získávat plnohodnotné informace z živého televizního vysílání, čímž se významně zlepšil jejich přístup k mediálním obsahům. Zároveň projekt posunul hranice našich technologií pro automatické rozpoznávání řeči,”* vysvětlil.

Za svoji celoživotní vědeckou práci a vzdělávání nových generací kybernetiků si v polovině listopadu v Lužanech u Přestic převzal jedno z nejvýznamnějších ocenění, Medaili Josefa Hlávky. Pro Josefa Psutku tak šlo o příležitost zavzpomínat na začátky kariéry v 70. letech. Počítač tehdy znamenal rozměrnou sálovou jednotku, hlasité větráky a drahý výpočetní čas. Od té doby se podle něj technika proměnila k nepoznání. *„Z obřích zařízení v laboratořích se výpočetní výkon přesunul do kapes a domácností. To, co kdysi bývalo výsadou několika odborníků, je dnes dostupné každému,”* vzpomínal profesor Psutka. *„Počítače už nejsou pouhými nástroji pro výpočet, staly se partnery v poznání a tvořivosti. Když se ohlédnu zpět, mám pocit, že jsme tehdy v 70. letech otevřeli dveře, za nimiž se dnes odehrává jedna z největších revolucí v dějinách techniky,”* dodal.

Jako pedagog vedl mnoho bakalářských a diplomových prací. *„Statistiky si nevedu, ale pokud jde o vedení doktorandů, pak si vzpomínám na minimálně 25 úspěšně obhájených disertací,”* uzavřel Josef Psutka. Mezi jeho úspěšné absolventy dnes patří řada odborníků na umělou inteligenci nebo zakladatelé technologických start-upů.

Hlávková nadace také kromě Medaile pravidelně uděluje Cenu Josefa Hlávky, která je určená pro výjimečné studenty a studentky. Mezi oceněnými je letos doktorandka Fakulty filozofické, antropoložka Klementyna Mackiewicz, která se specializuje na analýzu kostních materiálů a interpretaci kremačních pohřbů.

<https://info.zcu.cz/Kybernetik-Josef-Psutka-dostal-Medaili-Josefa-Hlavky--Jako-prvni-vedec-ze-ZCU/clanek.jsp?id=8818>